

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

Придунайська філія

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(ВИБІРКОВОЇ)
«ФАНДРАЙЗИНГ»***

Спеціальність   **D3 Менеджмент**

Освітній рівень: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітня програма: **Менеджмент**

МАУП 2025

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Фандрайзинг
Шифр та назва спеціальності	D3 «Менеджмент»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції: 16 Семінарські заняття: 14 Самостійна робота студентів: 60
Терміни вивчення дисципліни	8 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://drive.google.com/file/d/18I-IUVDqvfti0HaIbDHccu3auz6wroDS/view?usp=sharing

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Мірошніченко Олексій Володимирович	
Науковий ступінь	Кандидат економічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри економіки та менеджменту
Дисципліни, які викладає НПП	Мікроекономіка HR-менеджмент Операційний менеджмент Основи наукових досліджень в менеджменті
Напрями наукових досліджень	Соціокультурні аспекти сучасного менеджменту; історична пам'ять та національна ідентичність як ресурси соціально-відповідального бізнесу; HR-менеджмент та мовна політика в організаціях; методологія наукових досліджень в умовах цифровізації та воєнних викликів.
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	Гугл Академія https://scholar.google.com/citations?user=f_m_u7EatP4C&hl=ru ORCID: https://orcid.org/0009-0002-4404-2766
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	menedzmentuk@gmail.com
Контактний тел.	+380677445957
Телефон кафедри	+380677445957
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://izmail.maup.com.ua/assets/files/miroshnichenko-portfolio.pdf

Анотація курсу. Дисципліна «Фандрайзинг» присвячена вивченню стратегій та тактик залучення зовнішніх ресурсів (фінансових, матеріальних, інтелектуальних) для реалізації соціальних, культурних та бізнес-проектів. Курс охоплює весь цикл фандрайзингової діяльності: від ідентифікації донорів та написання грантових заявок до побудови довгострокових відносин із меценатами та партнерами. Студенти опанують інструменти краудфандингу, спонсорства, роботи з фондами та корпоративної соціальної відповідальності (КСВ).

Предметом вивчення дисципліни є процеси, методи та технології пошуку, залучення та акумуляції ресурсів із різних джерел для забезпечення сталої діяльності організацій та реалізації конкретних проектів.

Метою викладання дисципліни є формування у майбутніх менеджерів професійних компетенцій щодо проектування фандрайзингових кампаній, розробки проектних пропозицій та ефективної комунікації з потенційними донорами та інвесторами.

Основними завданнями дисципліни є засвоєння етичних та юридичних засад фандрайзингу; вивчення психології благодійності та мотивації донорів; опанування методики написання заявок на гранти (grant writing). Курс передбачає розвиток навичок презентації проектів (пітчінгу), управління бюджетом залучених коштів та звітності перед партнерами. Навчальний процес спрямований на підготовку фахівця, здатного забезпечити фінансову стійкість організації в умовах обмеженості власних ресурсів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

знати:

- основні джерела та види фандрайзингу (проектний, оперативний, грантовий);
- структуру та вимоги до грантової заявки (logframe, очікувані результати, сталість);
- типи донорських організацій та специфіку роботи з міжнародними фондами;
- інструменти інтернет-фандрайзингу та платформи для краудфандингу;
- принципи прозорості та підзвітності при роботі із залученими ресурсами.

вміти:

- здійснювати пошук донорів за допомогою спеціалізованих баз даних та реєстрів;
- формулювати місію, цілі та завдання проекту мовою донора;
- складати детальний бюджет фандрайзингової кампанії та обґрунтовувати витрати;
- розробляти стратегію залучення коштів для некомерційної організації або стартапу;
- презентувати проєкт потенційному меценату з використанням технік переконання

Пререквізити. Вивчення курсу базується на знаннях, отриманих під час опанування таких обов'язкових дисциплін: «Менеджмент» у частині планування діяльності та організації команд; «Маркетинг» для розуміння сегментації донорів та просування соціальних продуктів; «Фінанси, гроші та кредит» для розуміння грошових потоків та фінансової звітності; «Цифрові технології в управлінні» для роботи з онлайн-платформами залучення коштів.

Постреквізити. Результати вивчення дисципліни мають підсумковий характер і безпосередньо інтегруються у фінальні етапи освітнього процесу, забезпечуючи прикладний інструментарій для написання та успішного захисту кваліфікаційної роботи бакалавра в частині обґрунтування джерел фінансування та залучення інвестицій. Отримані компетенції з грантрайтингу та пітчінгу проектів використовуються під час переддипломної практики для розробки рекомендацій щодо ресурсного забезпечення організацій, а також синхронізуються з паралельним вивченням курсів «Основи проектного менеджменту» та «Стратегічне управління підприємством» для формування навичок створення життєздатних стратегій розвитку в умовах обмежених власних ресурсів. У подальшому сформований практичний досвід стає фундаментом для професійної діяльності менеджера в некомерційному секторі, стартап-індустрії або при реалізації соціально значущих ініціатив у межах корпоративної соціальної відповідальності бізнесу.

Зміст навчальної дисципліни

Зміст навчальної дисципліни		
№	Назва теми	Методи навчання/методи оцінювання
Тема 1	Фандрайзинг як стратегічна функція менеджменту: сутність, види та етичні стандарти	Методи навчання: - покрокова розробка грантової заявки від формулювання проблеми до складання бюджету. - відпрацювання навичок публічної презентації проекту перед «донорами» (рольова гра). - аналіз успішних та провальних краудфандингових кампаній на платформах (Kickstarter, Razom, Spilnokosht). - робота з реальними базами даних фондів та міжнародних донорів у режимі реального часу. Методи оцінювання - оцінювання окремих етапів написання грантової заявки (логіко-структурна матриця, бюджет). - захист стратегії залучення ресурсів для конкретного соціального чи бізнес-проекту. - виконання завдань з ідентифікації відповідних донорів під специфічні потреби організації. - онлайн-тестування на знання термінології, етичних засад та юридичних аспектів фандрайзингу.
Тема 2	Джерела ресурсного забезпечення	
Тема 3	Технологія грантрайтингу: від ідеї та логіко-структурної матриці до написання переможної заявки	
Тема 4	Корпоративний фандрайзинг та соціальна відповідальність бізнесу (КСВ): механізми партнерства.	
Тема 5	Краудфандинг та цифрові інструменти залучення коштів	
Тема 6	Побудова довгострокових відносин із донорами	
Тема 7	Організація спеціальних подій та благодійних заходів як інструмент фандрайзингу	
Тема 8	Оцінка ефективності фандрайзингової діяльності, фінансова звітність та аудит залучених ресурсів	
Модульна контрольна робота		
Форма контролю залік		

Технічне обладнання та програмне забезпечення

Освітній процес здійснюється у спеціалізованих навчальних аудиторіях, обладнаних мультимедійними засобами (проектор, комп'ютер, інтерактивна дошка) для візуалізації лекційного матеріалу та презентації результатів практичних досліджень. Кожне робоче місце здобувача забезпечене персональним комп'ютером із доступом до мережі Інтернет через безкоштовне Wi-Fi покриття.

Програмне забезпечення та цифрові ресурси:

Прикладні офісні пакети: використання MS Office (Excel, Word, PowerPoint) для розрахунку собівартості, калькулювання контрактних цін, проведення CVP-аналізу та підготовки бюджетів проєктів.

Спеціалізовані аналітичні платформи: робота з міжнародними базами даних Trade Map та Market Access Map (ITC) для аналізу зовнішніх ринків та відбору цільових регіонів.

Інформаційні портали та реєстри: використання онлайн-ресурсів програм Interreg та цифрових платформ для краудфандингу (Spilnokosht, Kickstarter) з метою ідентифікації донорів та розробки грантових заявок.

Нормативно-правові бази: доступ до порталів Верховної Ради України, Державної митної служби та офіційних ресурсів ЄС для моніторингу оновлень у законодавстві про транскордонне співробітництво та ЗЕД.

Комунікаційні засоби: взаємодія між учасниками освітнього процесу та проведення дистанційних занять здійснюється через навчальні платформи (ZOOM, Moodle) та корпоративну пошту.

Форми та методи контролю

Система оцінювання знань здобувачів включає поточний та підсумковий (семестровий) контроль у формі заліку.

Поточне оцінювання здійснюється систематично під час практичних занять з метою перевірки рівня засвоєння теоретичних основ фандрайзингової діяльності, сформованості навичок проектування грантових заявок, а також умінь застосовувати цифрові платформи та інструменти для залучення ресурсів і моніторингу донорського середовища.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

Участь студентів у навчальному процесі реалізується через усні виступи, презентації аналітичних досліджень щодо стратегій залучення коштів відомими фондами чи організаціями, доповіді за результатами аналізу успішних краудфандингових кампаній, а також активну участь у командних фахових дискусіях та симуляціях «пітчінгу» проєктів перед донорами. Письмова складова роботи охоплює виконання контрольних і тестових завдань на знання етичних та юридичних засад фандрайзингу, розробку логіко-структурних матриць проєктів, підготовку проєктних бюджетів та написання аналітичних записок щодо ідентифікації потенційних грантодавців.

Методи поточного контролю:

Методичний інструментарій контролю поєднує усні форми (співбесіди, захист індивідуальних проєктних пропозицій) та письмові види робіт (складання грантових заявок, розробка планів комунікації з партнерами, розрахункові завдання з оцінки вартості залучення ресурсів). Оцінювання також базується на спостереженнях за активністю здобувачів під час вирішення проблемних ситуацій у режимі реального часу (наприклад, оперативна адаптація бюджету під вимоги донора), перевірки

презентацій за результатами розробки стратегій корпоративного спонсорства та проведенні тестування за ключовими методологічними блоками курсу.

Система оцінювання та вимоги.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

Теми	Поточний контроль знань						Підсумковий контроль		Загальна кількість балів
	Семінар 1 (Тема 1,2)	Семінар 2 (Тема 3,4)	Семінар 3 (Тема 5)	Семінар 4 (Тема 6)	Семінар 5 (Тема 7)	Семінар 6 (Тема 8)	Модульна контрольна робота	Залік**	
Робота на семінарському занятті	6	6	6	6	6	6	20	20*	100
Самостійна робота	4	4	4	4	4	4			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Критерії та порядок оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється відповідно до чинного Положення про оцінювання у закладі вищої освіти.

Модульний контроль проводиться на завершальному занятті кожного змістового блоку у формі письмового тестування.

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (А) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);
- оцінка «добре» (В) виставляється за виконання 80% всіх завдань;
- оцінка «добре» (С) виставляється за виконання 70% всіх завдань;
- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;
- оцінка «задовільно» (Е) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- оцінка «незадовільно» (FX) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.
- Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

«А» - 18-20 балів;

«В» - 16-17 балів;

«С» - 14-15 балів;

«D» - 12-13 балів.

«Е» - 10-11 балів;

«FX» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Фандрайзинг» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться

у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Підсумкова оцінка виставляється на основі результатів навчання студента протягом семестру. Оцінка студента складається з балів, накопичених за результатами поточного оцінювання, та заохочувальних балів.

Студенти, які виконали всі необхідні завдання і отримали оцінку 60 балів або вище, отримують оцінку, що відповідає отриманій оцінці, без додаткового тестування.

Для студентів, які виконали всі необхідні завдання, але отримали оцінку нижче 60 балів, а також для тих, хто бажає поліпшити свій бал (результат), викладач проводить підсумкову роботу у формі тесту під час останнього запланованого заняття з дисципліни в навчальному семестрі.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 4 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
4	4	3	2	0-1

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Політика навчальної дисципліни базується на принципах партнерства, прозорості та дедлайн-менеджменту, оскільки успіх у залученні ресурсів безпосередньо залежить від ділової репутації та чіткості виконання зобов'язань. Оскільки курс викладається у випускному семестрі та має прикладний характер, активна участь у практичних заняттях є обов'язковою, адже саме тут відпрацьовуються навички презентації проєктів та ведення переговорів із донорами. Студенти повинні суворо дотримуватися термінів подання проєктних пропозицій та бюджетів, оскільки в реальній практиці фандрайзингу запізнення навіть на хвилину призводить до дискваліфікації грантової заявки.

Академічна доброчесність є фундаментальною вимогою: будь-яке копіювання чужих проєктних ідей або фальсифікація бюджетних розрахунків вважається грубим порушенням професійної етики. Використання інструментів штучного інтелекту заохочується для пошуку донорських організацій або стилістичного редагування тексту заявки, проте логіка проєкту, визначення цілей та обґрунтування витрат мають бути результатом самостійної аналітичної роботи студента.

Під час командної роботи над кейсами очікується дотримання принципів інклюзивності та взаємоповаги, що моделює корпоративну культуру благодійних фондів та міжнародних організацій. Будь-які прояви дискримінації або неповаги до думок колег є неприпустимими. Комунікація з викладачем щодо консультування за проєктами або уточнення критеріїв оцінювання здійснюється через офіційні корпоративні канали у робочий час, що сприяє закріпленню навичок професійного ділового спілкування перед виходом на ринок праці.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Управління проєктами і фандрайзинг у сфері освіти: навчально-методичний посібник до курсу / авт.-упоряд. І.В.Єгорова. ІваноФранківськ, 2021. 140 с.

2. Кремадес Алехандро Мистецтво фандрейзингу / пер. з англ. А. Вакула. Харків : Вид-во «Ранок» : Фабула, 2019. 208 с.
3. Краундфандинг – посібник зі сталості. URL: <https://drive.google.com/file/d/1RLJj6T2FIruXwXgZhY7IBvKzQCSns6NT/view>
4. Теслюк С. А. Фандрайзинг та реалізація проєктів: конспект лекцій (електронне видання). Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 102 с.
5. Леонова В. І. Волонтерський рух в Україні : метод. рекомендації / В. І. Леонова; ДЗ "Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського". – Одеса : Букаєв В. В., 2019. – 56 с.

Допоміжна література

1. Фандрейзинг, або залучення ресурсів для ідей і проєктів. URL: <https://www.stepngo.in.ua/wp-content/uploads/2021/02/fundraising-for-ngos.pdf>
2. Михальчук Л. В., Бендюг Є. С. Методи залучення фінансових ресурсів для розвитку соціального підприємництва випус. Економіка та суспільство. № 32. 2021. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/803>
3. Громадський краудфандинг як форма державно-приватного партнерства. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics», №37 (2023), с.31-36. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/13806/1/volosovych.pdf>
4. Керівництво з управління проєктами розвитку : інтерактивний навчальний посібник / колектив авторів; за заг. ред. І. Є. Цепенди, С. О. Кропельницької. ІваноФранківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2021. 352 с.
5. Соколова А. М. Алгоритм здійснення фандрайзингової діяльності. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/48336/11-Sokolova.pdf?sequence=1>
6. Єгорова І.В. Практика реалізації педагогічних проєктів і фандрайзинг у сфері вищої освіти. / І.В. Єгорова // Інноваційна педагогіка: Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій. - 2021. - № 37. - 13 с.
7. Kalandarov A. Legal Regulation of Equity-Based Crowdfunding. World Bulletin of Social Sciences. 2023. № 25. P. 25–29.
8. Vyas A. A Study on Crowdfunding as an Innovative way to Finance Startups. Shanlax International Journal of Management. 2023. № 10(4). P. 5–9

Електронні ресурси

1. Офіційний сайт Fundraising INFO.com. URL: <http://www.fundraisinginfo.com/>.
2. Офіційний сайт Fundraising Ireland. URL: <http://www.fundraisingireland.ie/>.
3. Офіційний сайт Grantstation. URL: <http://www.grantstation.com/>.
4. The European Fundraising Association / EFA. URL: <https://efa-net.eu/>

